

Король М.М.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Ужгородський національний університет,
м. Ужгород, Україна*

МІСЦЕ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ РЕЙТИНГУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Важливим індикатором стану економіки країни є визначення міжнародного економічного рейтингу, тобто позиції у світі стосовно конкурентоспроможності, інноваційності, інвестиційної привабливості тощо. Динаміка показників міжнародних економічних рейтингів, які складаються міжнародними економічними організаціями, групами провідних експертів в тій чи іншій сфері, певними інститутами, дозволяє виявити зовнішнє бачення економічних змін в країні з погляду незалежного оцінювання.

Проаналізуємо місце України у ключових міжнародних рейтингах.

1) **DOING BUSINESS-2016**. Рейтинг складається Світовим банком і охоплює друге півріччя 2014 р. та перше півріччя 2015-го. Оцінка здійснюється за такими напрямками, як реєстрація підприємств, отримання дозволу на будівництво, підключення до електричних систем, реєстрація власності, отримання кредитів, захист міноритарних інвесторів, оподаткування, міжнародна торгівля, виконання контрактів, вирішення неплатоспроможності. У рейтингу Doing Business-2016 Україна посіла 83 місце серед 189 країн світу, покращивши свій рейтинг порівняно з

попереднім роком на 4 позиції (2015 р. – 87 позиція, а за старою методологією – 96-та). Значне покращення спостерігалося у рейтингу за індикатором «реєстрація підприємства», що відображає простоту процедури започаткування бізнесу. Ми піднялися на 40 позицій (із 70 місця до 30-го серед 189 країн), а це є дуже хорошим показником. Він кращий, ніж у Польщі (85 місце), Росії (41), Киргизії (35). Основні показники, якими керуються при формуванні індикатора «реєстрація підприємства», є: загальна кількість процедур для реєстрації компанії (показник для України – 4), кількість днів для реєстрації компанії (7), вартість (0,6% доходу на душу населення), мінімальний оплачений капітал (0% валового доходу на душу населення) [1].

Наразі місце України у цьому рейтингу визначається державними органами як індикатор якості проведення реформ і відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» стратегічним пріоритетом є загальне 30 місце у рейтингу Doing business у 2020 р., що є достатньо амбітним завданням з огляду на сьогоднішні позиції в країні.

2) ГЛОБАЛЬНИЙ ІНДЕКС КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ – 2015. Індекс складається Всесвітнім економічним форумом для визначення рейтингу країн за показником економічної конкурентоспроможності і містить 114 показників для 140 країн, при цьому враховуються як статистичні дані, так і опитування керівників бізнесу.

У цьому індексі Україна посіла 76 місце, що на 3 пункти гірше від попереднього року. Найнижчі рейтинги – за такими показниками, як макроекономічне середовище (134 місце серед 140 країн) насамперед через великий інфляційний стрибок, юридична незалежність (132 місце), втрати бізнесу через загрози тероризму (133), захист міноритарних акціонерів (134), марнотратність державних видатків (134), якість доріг (132), ефективність антимонопольної політики (136), стійкість банків (140 місце).

Найкращі позиції – у блоці «Інновації», що відображає високий інноваційний потенціал країни: наявність наукових та інженерних кадрів (29 місце), якість науково-дослідних закладів (43), кількість патентів на винаходи (50) [2].

Закріпитися у верхній частині рейтингу Україні не дозволяє низка традиційних недуг її економіки – неефективне інституціональне середовище, домінування великих компаній і неконкурентоспроможність внутрішніх ринків. Анексія Криму та військові дії на сході України також не відображені в підсумковій оцінці. На момент складання рейтингу ці події мали ще локальний характер і тому не встигли вплинути на результат. Наслідки конфліктів із Росією та самопроголошеними «народними республіками», очевидно, матимуть свій вплив при оцінці конкурентоспроможності України вже в кінці 2015 року.

3) ГЛОБАЛЬНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ІНДЕКС – 2015. Складено Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Корнелльським університетом та міжнародною бізнес-школою Insead. Згідно з цим індексом, який враховує 79 показників, у 2015 р. наша держава посіла 64 місце серед 141 країни світу. У 2015 р. найбільше Україна піднялася за такими показниками: людський капітал та дослідження (11 позиція),

освіта (33 позиція), бізнес-середовище (30 позиція), нематеріальні активи (30 позиція), працівники розумової праці (13 позиція) [3].

Відповідно до іншого Глобального інноваційного індексу, складеного виданням Bloomberg, у 2015 р. ми посіли 33 місце серед 50 найбільш інноваційних, при цьому найкраща (п'ята) позиція була за показником «вища освіта». Ці рейтинги вкотре підтверджують те, що Україна має чималий інноваційний потенціал, який недостатньо використовується.

4) ІНДЕКС ЕКОНОМІЧНОЇ СВОБОДИ – 2015. На сьогодні Україна посідає 162 місце серед 169 країн світу з оцінкою 46,9, що характеризує відсутність ефективних змін у 2015 р. В порівнянні з 2014 роком оцінка економічної свободи зменшилася на 2,4, що відображає зниження восьми з десяти економічних свобод. Україна посідає останнє 43 місце серед країн Європи і її загальний бал нижчий, ніж середній у світі [4].

Такі невтішні результати, на думку міжнародної антикорупційної спільноти, спричинені малопомітним поступом у руйнуванні корупційних схем, отриманих у спадок від всіх правлячих режимів часів незалежності України. Адже, незважаючи на «зміну фасаду», Україна продовжує тупцювати на місці. Нещодавно прийняті закони поки не дали відчутних результатів у антикорупційній боротьбі. Основними причинами такого стану є монополізація бізнесу, неможливість його довгострокового планування та високий рівень державних корупціонерів, але є надія, що у звіті за 2015 р. ситуація значно покращиться.

За рейтингами міжнародних економічних організацій Україна за рівнем конкурентоздатності посідає одне з останніх місць. Курс уряду на лібералізацію зовнішніх відносин не виправдав покладених на нього надій і не реалізував конкурентні переваги України. Доцільність лібералізації зовнішньоекономічних відносин мала б бути досліджена на перших етапах відкриття кордонів, оскільки далеко не однакові умови та розбіжності обумовлювали суттєву різницю між економічними системами України та високорозвинених країн. Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку.

Отже, враховуючи реальні проблеми, що стоять перед нами, досить сміливими виглядають цілком конкретні терміни, визначені нашими політиками для інтеграції України в європейське співтовариство. Адже поки у нас немає навіть загально визначених національних лідерів, обізнаних з теорією і, головне, практикою ринкових відносин в умовах пануючої в міжнародному середовищі жорсткої конкуренції, що володіють навиками культурного, етичного ведення бізнесу і знанням відповідних правил бізнес-комунікації, процесів, що глибоко розуміють суть глобалізації.

Проведений аналіз на основі індексів глобальної конкурентоспроможності свідчить про згубний вплив управлінської сфери на розвиток бізнесу та залучення інвестицій, регресуючи процеси у якості надання освітніх послуг та рівня розвитку науки, незначне використання

передових інноваційних розробок у виробництві, незахищеність майнових та інтелектуальних прав власності, відтік висококваліфікованих кадрів. Обсяги ринку, висока якість людського потенціалу, стихійних лих та епідемій являються єдиними перевагами над іншими країнами, що за умови структурних якісних змін в управлінській сфері здатні підвищити конкурентоздатність України.

Список використаної літератури:

1. Світовий банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.worldbank.org/>.

2. Світовий економічний форум. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/report-highlights/>.

3. Глобальный инновационный индекс 2015 г.: в рейтингах лидируют Швейцария, Соединенное Королевство, Швеция, Нидерланды и США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2015/article_0010.html

4. 2015. Index of Economics Freedom [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.heritage.org/index/ranking>

Крачок Л.І.

*здобувач кафедри економічної кібернетики
та інформаційних систем,
Уманський національний університет садівництва,
м. Умань, Черкаська область, Україна*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ НА ОСНОВІ КЛАСТЕРА

Сьогодні довгострокове стійке економічне зростання аграрної галузі України можливе лише за умови її інноваційного розвитку, що характеризується інтенсивним використанням новітніх досягнень науки і техніки: інформаційних технологій, біотехнологій, нових сортів рослин і порід тварин, ресурсо- і природозберігаючих технологій [1, с. 153]. Тому забезпечення технологічної безпеки аграрної галузі, як такого стану розвитку технологічного та виробничого її потенціалу, який дозволяє за допомогою організаційно-економічних заходів гарантувати інтенсивне функціонування галузевої економіки, достатнє для забезпечення конкурентоспроможності, а також сприяти підтримці економічної незалежності за рахунок власних науково-технологічних ресурсів, є головним завданням держави.

З цією метою пропонується створити кластер забезпечення технологічної безпеки аграрної галузі, до складу якого увійдуть органи державної влади, інституції, суб'єкти господарювання, іноземні партнери,

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

is hereby granted to

Maryna KOROL

for participating in the international scientific conference
*Modern Transformation of Economics
and Management in the Era of Globalization*

29 January 2016
Klaipeda, Lithuania

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Rimantas Stasys'.

Prof. Dr. Rimantas STASYS
Klaipeda University, Lithuania
